

BOCIAN BIELY

2024

Informačný spravodaj

8th international White Stork Census

counting the
world's White Stork Population
in 2024

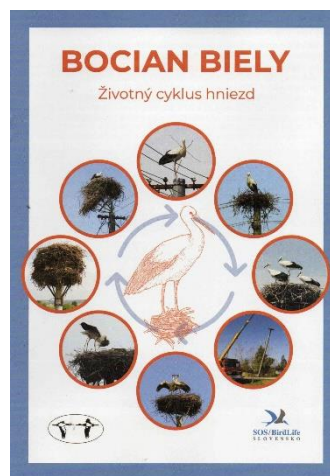
V roku 2024 prebiehalo sčítavanie bociana bieleho v celom areáli jeho rozšírenia od Pyrenejského polostrova po Pobaltské republiky a od severu Afriky až po Škandináviu. Pred desiatimi rokmi do sčítania sa zapojilo 48 krajín a napočítali sme 272 500 párov. Na Slovensku hniezdilo vtedy 1 351 párov.

Medzinárodné sčítanie vedie Naturschutzbund Nemecko v spolupráci s BirdLife International. Na Slovensku sčítanie koordinuje SOS/BirdLife Slovensko.

Na podporu propagácie a zapojenia sa do sčítania čo najširšej verejnosti vydali s podporou Malého členského projektu SOS/BirdLife dva propagačné letáčky.

Jeden zameraný na samotné sčítavanie. Je to akoby metodická príručka čo, kde, kedy a ako sčítavať a zaznamenať do Atlasu hniezd.

Druhý materiál pod názvom Životný cyklus hniezd opisuje postupnosť a problémy so založením hniezda na stĺpe elektrického vedenia ako aj spôsob preloženia. Ak sa nerealizuje údržba hniezda bociany opäť presídlia na stĺp elektrického vedenia a cyklus odznova začína. Materiál prináša z korešpondencie vybrané pocity, ktoré prežívajú hniezdom priamo dotknutí ľudia a ich susedia oproti.

Tab. 1 Počet obsadených hniezd v okresoch (ŠPZ okresu) v roku 2024 s vyznačením nárastu či poklesu oproti roku 2023

okres	počet hniezd	nárast pokles	okres	počet hniezd	nárast pokles	okres	počet hniezd	nárast pokles	okres	počet hniezd	nárast pokles
BA	3	+2	KM	1	-	PE	1	-1	SO	39	+1
BB	11	-	KN	33	+3	PK	1	-	SP	37	+5
BJ	67	+1	KS	65	-	PN	2	+1	SV	56	-3
BN	1	+1	LC	48	+4	PO	43	+8	TN	12	+1
BR	7	+3	LE	2	-	PP	23	+4	TO	7	+1
BY	3	-	LM	23	+2	PT	15	+2	TR	14	-1
CA	5	+3	LV	38	+11	PU	4	+1	TS	13	+1
DK	5	+1	MA	17	-	RA	19	+7	TT	7	+2
DS	28	+4	MI	91	-1	RK	5	-	TV	93	+3
DT	13	-	ML	54	+3	RS	59	+1	VK	43	+3
GA	1	-	MT	18	+3	RV	20	+1	VT	71	+1
GL	2	-	MY	1	-	SA	5	+2	ZA	6	-
HC	1	+1	NM	5	-2	SB	16	+3	ZC	3	+2
HE	108	+13	NO	18	-	SE	13	-1	ZH	18	+1
IL	15	-	NR	11	+6	SI	7	+2	ZM	5	+3
KA	9	+3	NZ	29	-1	SK	73	+1	ZV	14	-
KE	2	-	PB	1	-	SL	21	-1			
KK	30	+1	PD	12	+3	SN	30	+6	Spolu 1 573		

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi zaznamenali sme v roku 2024 výrazný nárast počtu hniezd. Oproti roku 2024 evidujeme nárast počtu obsadených hniezd o 117. Až na okresy Michalovce, Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Partizánske, Senica, Stará Ľubovňa, Snina a Trenčín, kde ubudlo jedno či dve hniezda, vo všetkých ostatných okresoch pribudli hniezda, alebo zostal stav nezmenený. Pre tých, ktorí by pochybovali o dokonalosti predošlých sčítaní, a tak odôvodňovali súčasný počet hniezd, pripomíname, že fyzicky každoročne prechádzame územie a reálne nám každoročne unikne možno 1% hniezd z celkového počtu. Tie väčšinou v nasledujúcom roku odhalíme.

Hniezdenie sme zaznamenali v 1 106 obciach. V 870 obciach sa nachádzalo jedno hniezdo, v 141 obciach dve hniezda, v 53 obciach tri hniezda, v 15 obciach štyri hniezda, v 12 obciach päť hniezd, v 4 obciach šesť hniezd (Bolešov, Hanušovce nad Topľou, Veľká Lomnica a Veľké Raškovce), v 5 obciach osem hniezd (Bušince, Habura, Humenné, Ladomirová a Medzilaborce), v 2 obciach desať hniezd (Kurima a Zemplínske Hradište), v 2 obciach trinásť hniezd (Kamenica nad Cirochou a Papín) a v 2 obciach šesťnásť hniezd (Dlhé nad Cirochou a Radvaň nad Laborcom).

Bocian biely vystupuje v kategórii 1% populácie v týchto Chránených vtáčích územiach.

Kategória kritériový (druh 1%)	Počet obsadených hniezd	Priemer mlád'at
SKCHVU009 Košická kotlina	22	2,6
SKCHVU011 Laborecká vrchovina	181	2,3
SKCHVU037 Ondavská rovina	31	2,1

Tab. 2 Počty hniezd v jednotlivých orografických celkoch Slovenska

Orografický celok	Počet hniezd	Orografický celok	Počet hniezd
Beskydské predhorie	111	Oravská kotlina	16
Biele Karpaty	3	Oravská vrchovina	6
Bodvianska pahorkatina	2	Pliešovská kotlina	2
Borská nížina	29	Podbeskydská brázda	8
Bukovské vrchy	11	Podbeskydská vrchovina	3
Burda	1	Podtatranská brázda	2
Busov	1	Podunajská rovina	66
Čergov	4	Popradská kotlina	43
Cerová vrchovina	13	Považské podolie	33
Chvojnická pahorkatina	2	Revúcka vrchovina	23
Čierna hora	1	Rimavská kotlina	66
Dolnomoravský úval	5	Rožňavská kotlina	5
Horehronské podolie	8	Skorušinské vrchy	1
Hornádska kotlina	39	Slanské vrchy	1
Hornonitrianska kotlina	12	Slovenská kras	4
Hronská pahorkatina	33	Spiš.-šarišské medzihorie	34
Ipeľská kotlina	43	Spišská Magura	6
Ipeľská pahorkatina	41	Stolické vrchy	4
Javorie	1	Šarišská vrchovina	10
Javorníky	3	Štiavnické vrchy	2
Košická kotlina	73	Trnavská pahorkatina	14
Kremnické vrchy	3	Turčianska kotlina	32
Krupinská planina	6	Turzovská vrchovina	4
Kysucká vrchovina	1	Vihorlatské vrchy	2
Laborecká vrchovina	107	Volovské vrchy	3
Levočské vrchy	1	Východosl. pahorkatina	68
Liptovská kotlina	28	Východosl. rovina	180
Ľubovnianska vrchovina	3	Zemplínske vrchy	3
Lučenecká kotlina	47	Zvolenská kotlina	31
Malé Karpaty	2	Žiarska kotlina	19
Nitrianska pahorkatina	20	Žilinská kotlina	5
Nízke Tatry	1	Žitavská pahorkatina	4
Ondavská vrchovina	218	Spolu	1 573

Bocian biely vystupuje ako kritériový druh v týchto Chránených vtáčích územiach.

Kategória kritériový druh	Počet obsadených hniezd	Priemer mláďat
SKCHVU008 Horná Orava	24	2,2
SKCHVU015 Medzibodrožie	70	2,8
SKCHVU021 Poiplie	67	3,0
SKCHVU016 Záhorské Pomoravie	33	2,7

Tab. 3 Počty hniezd v povodiach a v nadmorskej výške

Povodie	Počet hniezd	Nadm. výška	Počet hniezd
Bodrog	673	do 100 m n.m.	7
Bodva	36	od 101 do 150 m n.m.	383
Dunaj	54	od 151 do 200 m n.m.	355
Dunajec	2	od 201 do 250 m n.m.	258
Hornád	140	od 251 do 300 m n.m.	135
Hron	85	od 301 do 350 m n.m.	98
Ipeľ	144	od 351 do 400 m n.m.	80
Morava	40	od 401 do 500 m n.m.	108
Nitra	56	od 501 do 600 m n.m.	52
Poprad	63	od 601 do 700 m n.m.	70
Slaná	96	od 701 do 800 m n.m.	22
Uh	9	od 801 do 900 m n.m.	4
Váh	175	nad 901 m n.m.	1
Spolu	1 573	Spolu	1 573

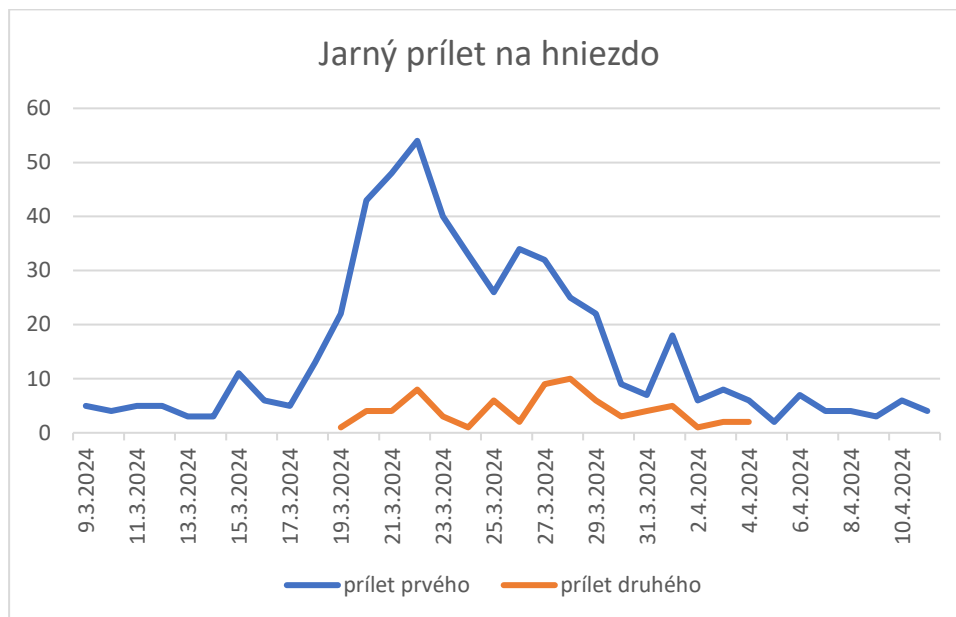
Pri návšteve hniezd v čase krúžkovania mláďat premeral Vladimír Kľáč hniezdne stavby. Údaje o 43 hniezdach v Podtatranskej oblasti a v Zamagurí hovoria o stavbách s priemerom hniezda od 120 cm do 230 cm (stredná hodnota 160 cm) a výške od 20 cm do 170 cm (stredná hodnota 56 cm). Polovica z uvedeného počtu meraných hniezd je stavaná do tvaru elipsy s odchýlkou osí v priemere 30 cm. Najvýraznejší rozdiel má hniezdo vo Výbornej s rozmermi osí elipsy 80 x180 x110 cm (výška).

Obr. 1 Najvyššia hniezdna stavba v Žakovciach, okres Kežmarok, s rozmermi 190 x 160 x170 cm (výška).

Jarné prílety na hniezda

Graf 1 Jarný prílet bocianov na hniezda

Pozorovania prvých bocianov koncom februára bolo predzvesťou, že ťah sa už začal. Pozorované jedince sa však na hniezdach iba zastavili na nočný odpočinok a druhý deň pokračovali v migrácii.

V populácii našich bocianov sme jarný prílet na hniezda zaznamenali podobne a už tradične okolo 10. marca. Na čele „peletónu“ bol tak ako v minulých rokoch opäť bocian z Nižnej Olšavy (okr. Stropkov). Vrchol príletu kulminoval o desať dní skôr ako po minulé roky, 22 marca. Prílet oboch jedincov naraz sme zaznamenali v 25 prípadoch. Na 75 hniezdach máme zaznamenaný prílet aj druhého partnera z páru. Väčšinou meškal v prilete o 1 – 8 dní. Bociany, ktoré dolietali po 15. apríli, alebo vytvárali páry s omeškaním druhého partnera o 15 – 20 dní mali väčšinou neúspešné hniezdenie, nemali násadu. K týmto záverom sme dospeli po spracovaní údajov o prilete na 547 hniezd od 296 spravodajcov, za čo im úprimne ďakujeme.

Pri odčítaní údajov z krúžkov sa nám podarilo odhaliť 12 prípadov, kedy bocian začal hniezdiť na inom, ako pôvodnom hniezde. Po prilete „majiteľa“ sa tento bocian buď vrátil na svoje hniezdo, alebo, ak sa jednalo o prvohniezdiča, premiestnil sa na novú lokalitu, našiel si partnera a založil si vlastné alebo obsadil opustené hniezdo. Rekordérom bola samica, ktorá musela opustiť hniezdo v Nižnom Skálniku (okr. Rimavská Sobota) a vyhniezdila v Chmeľovci (okres Prešov), vzdialenom 142 km od pôvodného hniezda.

Pre záujemcov o študentskú olympiádu, alebo o iné odborné zameranie sledovania bociana odporúčame využiť verejne dostupný Atlas hniezd na stránke bociany.sk, alebo pravidelne sledovať dianie na hniezdach prostredníctvom stránky kukaj.sk (vhodný spôsob pre imobilných alebo tých, ktorí v obci hniezdo nemajú). Zamerajte sa na časový rozpis dennej aktivity bociana na hniezde, nočné aktivity, nájomníkov v hniezde (vrabce a iné druhy), prinášajú potravu, vegetáciu, cudzorodý materiál na hniezde a pod. Radi ich zverejníme v budúcoročnom spravodaji.

Tab 5. Obsadené hniezda a ponuka hniezdných stanovišť s výsledkom hniezdenia

	EP	HB	HC	HE	HO	HPm1	HPm2	HPm3	HPm4	HPm5	HPm6	HPo	HPx	Spolu
Es		38	67	1	9	29	49	64	41	5		24	2	329
Kd		4	11		2	3	9	25	18	2		7		81
Kons	2		2				1	1	2	1		1		10
Kt			7		7	3	12	20	16	1		4		70
Nes	4	2	2		1		1	6	3	1		1	1	22
Ps	653	39	10	3	34	62	149	297	209	42	1	51	6	1 556
Pses	142	8	8		7	13	34	76	66	20	1	18	2	395
Pskd	16	1	2				2	8	8	1		3	1	42
Pskt	6						5	3	4	1		1		20
Pssm		1	1											2
Psst	7						1	1	1					10
Psts	7				1			1	2			1		12
Sb		1												1
Silo	1	2				1		2				1		7
Sm	2	1	3		1	1	2	2	2			2		16
St			1					1						2
Stpz			2		1			2	1	2				8
Stvk		1							1					2
Ts			1					2	1	1				5
Vk										1				1
Vod		1							1					2
Spolu	840	99	117	4	63	112	265	511	376	78	2	114	12	2 593

Vysvetlivky symbolov a skratiek:

EP - umelé hniezdné podložky neobsadené už dva a viac rokov; HB - pár sa len sporadicky zdržiava na hniezde; HC - hniezda zaniknuté v tomto roku; HE - hniezdo bolo obsadené len jedným bocianom; HO - hniezdo neobsadené; HPm1 – HPm6 - hniezdný pár vyviedol jedno – šesť mláďat; HPo - pár hniezdil, no nevyviedol mláďatá; HPx – nepoznáme výsledok hniezdenia.

Es - elektrický stĺp; Kd - komín domu; Kons - kovová konštrukcia; Kt - vysoký tehlový komín liehovaru, pily, tehelne, kotolne; Nes - neživý elektrický stĺp s odpojenými drôti; Ps - samostatný stĺp s hniezdnou podložkou; Pses - podložka na stĺpe elektrického vedenia; Pskt - podložka na komíne kotolne; Pssm - podložka na strome; Psst - podložka na streche; Psts - podložka na telegrafnom stĺpe; Sb – stena bašty, zrúcaniny; Silo - zásobník krmných zmesí; Sm - strom; St - strecha; Stpz - strieška sušiacej veže hasičskej zbrojnice; Stvk - strieška vetracieho komína maštale; Ts - telegrafný stĺp; Vk - veža, štít kostola; Vod – vodojem.

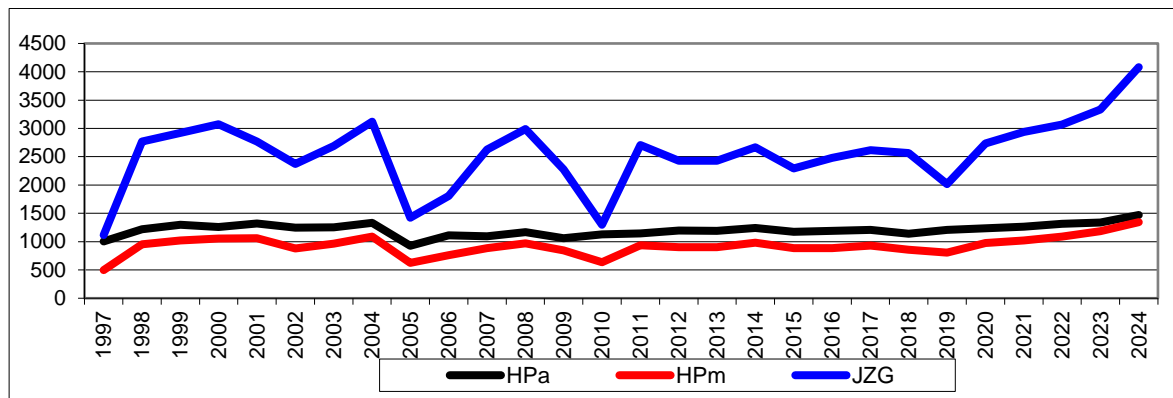
V tabuľke uvádzame prehľadne existenciu všetkých nám známych hniezd a hniezdných stanovišť, ktoré registrujeme na území. Uvádzame to, či bolo v roku 2024 obsadené a aký bol výsledok hniezdenia. Pri stĺpci s neznámym výsledkom hniezdenia (HPx) podotýkame, že z 12 uvedených hniezd vieme určite, že päť hniezd bolo obsadených a s násadou a zvyšných sedem sa nám nepodarilo potvrdiť či boli vôbec v roku obsadené a či sa z pohľadu informátorov nejedná o omyl či duplicitu v zadávaní do databázy.

V roku 2010 sme prvýkrát uviedli do života priame sledovanie toho, čo sa deje na hniezde, kamerou na hniezde v Brzotíne. Online prenos bol cez server Štátnej ochrany prírody. Problémy, spojené s kamerou a prenosom nás po vzniku občianskeho združenia KUKAJ spojili do jednej spoločnej stránky. Dnes máme možnosť sledovať prenosi od priletu po odlet na stránke kukaj.sk až na 17 slovenských hniezdach. Ďalšie prenosi realizujú jednotlivé obce na svojej stránke. Ak o nich viete viac, ktoré sú to obce, informujte nás, budeme ich propagovať na našej webovej stránke bociany.sk.

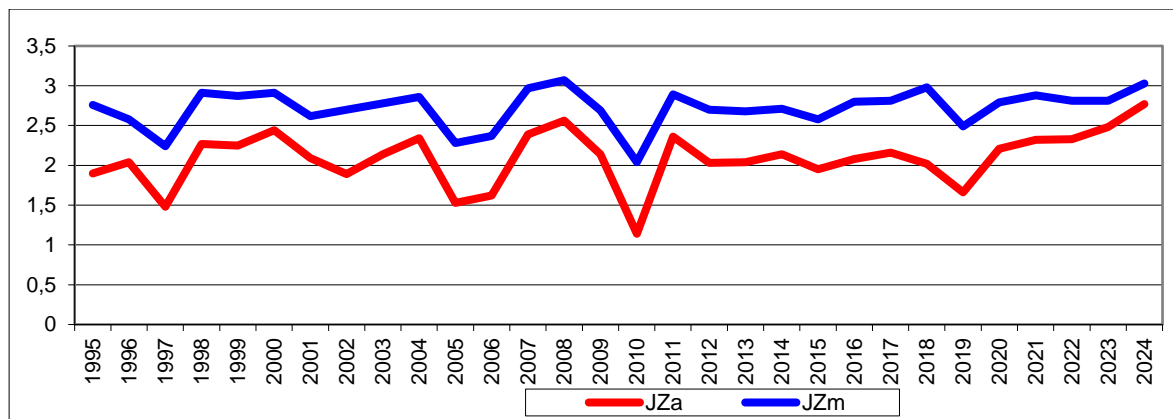
Tab. 6 Sumárne výsledky hniezdenia v roku 2024

Výsledky		Počet hodnota
H	celkový počet preskúmaných hniezdnych stanovišť	2 593
<i>Počet obcí, v ktorých sa nachádzajú hniezda a hniezdne stanovištia</i>		1 407
Ha	celkový počet obsadených hniezd (HB+HE+HPm+HPo+HPx)	1 573
<i>Počet obcí, v ktorých boli obsadené hniezda</i>		1 106
HPa	celkový počet hniezdiacich párov (HPm+HPo+HPx)	1 470
<i>Počet obcí, v ktorých bociany vyvedli mláďatá</i>		983
HPm	počet hniezdiacich párov s vyvedenými mláďatami	1 344
JZG	počet vyvedených mláďat	4 081
JZa	priemerný počet mláďat na jeden hniezdiaci pár (JZG / HPa)	2,77
JZm	priemerný počet mláďat na pár s mláďatami (JZG / HPm)	3,03

Graf. 2 Prehľad počtu obsadených hniezd (HPa), hniezd s mláďatami (HPm) a počet vyvedených mláďat (JZG) na hniezdach od roku 1997 do roku 2024

Graf 3 Priemer vyvedených mláďat prepočítaný na všetky obsadené hniezda (JZa) a na hniezda s vyvedenými mláďatami (JZm) od roku 1995 do roku 2024

Krúžkovanie a spätné hlásenia

Sedemnást' krúžkovateľov v roku 2024 okružkovalo spolu 1 817 bocianov. Prevažnú časť tvorili mláďatá na hniezdach. 29 jedincov bolo krúžkovaných pri vypustení z rehabilitačnej stanice späť do prírody.

Podľa údajov odčítaných z krúžkov bocianov počas hniezdenia, na hniezdach dominovali bociany vo veku 4 roky (20%), 6 rokov (16%) a 5 resp. 7 rokov (15%). Najstarším bocianom bola samička v Lučivnej (okres Poprad) vo veku 16 rokov. 59% odčítaných bocianov hniezdilo do vzdialenosti 50 km od hniezda, kde sa vyliahli. Ďalších 15% hniezdilo vo vzdialenosti do 100 km. Najďalej, 662 km od rodného hniezda v nemeckom Rühstädte, hniezdila samička z obce Koš, z okresu Prievidza. Od roku 2014 sledujeme aj vernosť k hniezdu. Zatiaľ rekord, 11 rokov na tom istom hniezde, má nemecký bocian DER AE750 na hniezde v Devínskej Novej Vsi okres Bratislava IV.

Tab. 7 Výsledky odčítania údajov z krúžkov bocianov na hniezdach

Rok 2024	počet
Skontrolovaných hniezd s jedným bocianom	230
Skontrolované hniezda s kompletným párom	640 hniezd
<i>spolu</i>	870 hniezd a 1 510 bocianov
Krúžkované bociany zistené na	234 hniezdach
Kompletne okružkované páry na	19 hniezdach
Spolu odčítaných s krúžkom na hniezde	289
A - naše u nás	198
C - cudzie u nás (CZ, HGB, PLG, DEH, DER, SLL)	29
Z - naše v cudzine (H, CZ, PL)	85

Do Krúžkovacej centrály SOS/BirdLife Slovensko došlo 662 spätných hlásení. 598 z nich sú hlásenia našich bocianov odčítané doma i v zahraničí (Egypt, Libanon, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Sýria, Turecko, Ukrajina). Najvzdialenejšie je hlásenie bociana z 3648 km vzdialeného Sudánu. 64 hlásení je o bocianoch s krúžkami iných centrál (AUW, CZP, DEH, DER, DEW, HGB, PLG a SLL) odčítaných na našom území. Najčastejším miestom odčítania okrem hniezd sú skládky odpadu (149 hlásení) a v 44 hláseniach dominuje úhyn spôsobený elektrickým vedením. V šiestich prípadoch registrujeme smrť bociana spôsobenú vozidlom alebo vlakom.

Krúžkujeme, aby sme mali čo odčítať, odčítavame, aby sme ich spoznali, spoznávame, aby sme ich mohli chrániť a chránime ich, aby nás prežili.

EKOVÝCHOVNÝ PROGRAM BOCIAN

23. ROČNÍK

23. ročník Ekovýchovného programu BOCIAN v gescii Štátnej ochrany prírody SR sa nádejne rozbiehal koncom marca. Pripravenú výzvu, úvodný webinár a sprievodné podujatia narušili zmeny vo vedení rezortu Ministerstva životného prostredia a z nich odvíjajúce sa zmeny v personálnom obsadení nižších zložiek. Vyhlásené výzvy na pozorovanie hniezd, umeleckú tvorbu zostali na ekovýchovných pracovníkoch správ CHKO a NP.

K dnešnému dňu zatiaľ nedošlo k vyhodnoteniu zapojených účastníkov. O výsledkoch hodnotenia vás budeme informovať priebežne.

S krúžkovateľmi sme pokračovali v hniezdnej sezóne v osvetovo-výchovných podujatiach so školami a verejnosťou počas krúžkovania mláďat po celom Slovensku. Dôkazom záujmu o túto formu ekovýchovy sú priložené fotografie niektorých z týchto podujatí.

Tomáš Flajs pri krúžkovaní so školákmi vo Varíne.

Miroslav Fulín v Stropkove

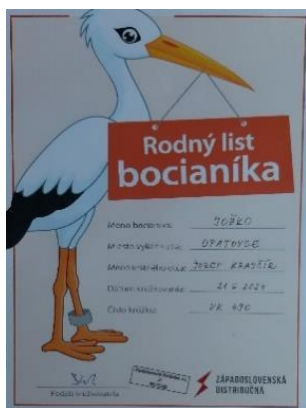
Stanislav Greš a Marta Hrešová v Rožkovanoch

Anka Macková v Kamenici nad Cirochou

Vladimír Klíč vo Veľkej Lomnici

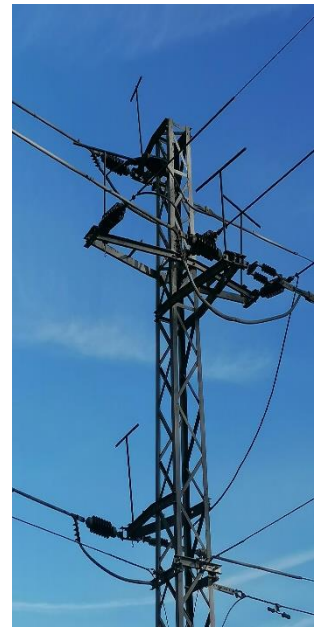
Lukáš Skurka a akcia s deťmi

Neošetrené „stĺpy smrti“ úradovali aj v tomto roku. Na troch stĺpoch pri skládke odpadu v Ražňanoch našlo smrť v priebehu jedného týždňa sedem bocianov. Uvedená linka vedenia patrí súkromnej firme spravujúcej skládku. Oslovili sme majiteľa, aby do začiatku hniezdnej sezóny v roku 2025 bolo vedenie ošetrené pred kolíziami s vtákmi.

Kontrola línie elektrického vedenia, ošetreného proti úhynu bocianov v minulom roku na úseku pri Tepličke nad Hornádom, dopadla dobre, až na stožiar, pod ktorým sme našli 5 uhynutých bocianov. VSD a.s. okamžite po nahlásení úhynu zabezpečila, že na stožiar boli nainštalované „T-éčka“, na zamedzenie kontaktu s vedením.

Pred hniezdnou sezónou došlo v spolupráci s distribučnými spoločnosťami k preloženiu desiatok hniezd na samostatné stĺpy s podložkami. Všetky preloženia boli po prilete bocianmi úspešne prijaté.

V hniezdnej sezóne sme riešili aj tri prípady nevhodne postavených hniezd ich preložením na vhodnejšie náhradné stanovište aj s mláďatami, v spolupráci s VSD a.s. V dvoch prípadoch došlo k úspešnému, takmer okamžitému prijatiu nového stanovišťa. V jednom prípade neboli zohľadnené požiadavky bocianov na výber miesta, ale miestnej samosprávy, a tak náhradné stanovište bolo postavené do teritória iného páru. Ten neumožnil rodičom postarať sa o preložené mláďatá. Mláďatá sme museli po neúspešnej snahe rodičov vložiť na dochovanie do hniezd v okolí.

Na našu výzvu z minulého roka o potrebe údržby preťažených hniezd na podložkách, sme v spolupráci s pracovníkmi štátnej ochrany prírody spracovali zoznam postupnej údržby jednotlivých hniezd. Veríme, že údržba v réžii štátnej ochrany prírody bude do začiatku hniezdnej sezóny realizovaná aspoň na tých hniezdach, ktoré najviac ohrozujú bezpečnosť a majetok občanov.

Počas jesennej migrácie sa na nás obrátili poľskí kolegovia s prosbou o dohľadanie bociana s telemetrickým zariadením. Signál prichádzal opakovane z jedného miesta, preto sa dalo predpokladať, že jedinec uhynul. Podľa GPS súradníc vyslaných zo zariadenia našli sme už iba kadáver bociana. Štyri dni po tom, ako opustil v Poľsku hniezdo, nocoval na borovici v lese pri Vlkovciach v okrese Kežmarok. Počas spánku pravdepodobne stratil stabilitu a spadol do hustého porastu malín, kde ho objavili líšky, vytiahli na lesnú cestu a skonzovali. Mŕtvolku na ceste navyše ešte prešlo terénne vozidlo, no našťastie nepoškodilo datalogger. Odoberaté telemetrické zariadenie poľskí kolegovia prisľúbili v budúcom roku inštalovať niektorému z našich bocianov.

V dňoch 5.-8. júna 2024 sa v Chorvátskej obci Čigoč, v Prírodnom parku Lonjsko Polje konalo 21. stretnutie zástupcov Európskych obcí bocianov (European Stork Village Network). Stretnutie pod záštitou Nadácie EuroNatur prispieva k výmene poznatkov, skúseností s realizáciou ekovýchovných podujatí, poskytuje možnosti zapojenia sa do projektov a je oslavou bociana. Na stretnutí sme reprezentovali u nás v roku 2014 vyhlásenú obec Buzica. Informovali sme o situácii v hniezdení v obci ako aj o problémoch s ochranou bocianov u nás. Najbližšie stretnutie zástupcov bocianích obcí pripadlo konať nám, na Slovensku, v roku 2025. Prísľub pomoci v realizácii, tak ako tomu je vo všetkých ostatných krajinách, máme od správcu územia v ochrane prírody, NP Slovenský kras. O príprave a priebehu podujatia vás budeme informovať na našej webovej stránke.

Lukáš Skurka, zamestnanec energetickej distribučnej spoločnosti natočil film v roku 2024 a prezentoval na festivale krátkych filmov s názvom „Život nad napätím“. Očami a s pocitmi svojich detí predstavuje život bocianov a aj potrebu starať sa a chrániť ich.

V jeseni nás navždy, po dlhej chorobe, opustil kolega-bocianár RNDr. Vladimír Slobodník CSc. Dlhé roky bol stálou oporou pri sčítaní a ochrane bocianov v Ponitří. Počas svojej aktívnej činnosti okružkoval 1929 bocianov. Aj vďaka spätným hláseniam, ktoré nám z nich dôjdu, si ho budeme ešte dlho pripomínať...

Výber z korešpondencie

Ahojte,

po dvoch týždňoch pobytu na plošinách sa hlásim späť. V prvom rade ospravedlňujem sa za nedvíhanie telefónov a neskorých reakcií na správy a pod. Bockovia v poslednom čase zabrali veľa času, ale myslím, že sa spravilo kus dobrej roboty.

Doslova to bolo tento rok od Tatier k Dunaju. Začalo sa na rodnej hrudi, kde sa chcem poďakovať Marekovi Merkovi a Mišovi Martinikovi. Neskôr pokračovali dve hniezda na Trnavsku. To boli decentné predkrmy, za ktorými nasledoval parádny deň s Peťkom Kušíkom v okolí Veľkého Krtíša. O dva dni neskôr sme obehli hniezda vďaka Majke Apfelovej v Turci. Nasledoval veľký víkend s Kristiánom Bacsom a Ivanom Somogyim. V tempe sme veľmi nepoľavili a už ďalší pondelok a utorok vďaka Ivanovi Daránimu (a predtým aj Mišovi Balážovi) sme obehli Liptov. Nasledoval návrat do okresu Prievidza, už s plošinou. V ten istý deň príjemná odbočka do okolia Vrábel, ďakujem Tibor Urminček za nezištnú pomoc. V piatok vďaka Jarovi Šimkovi sme kukli na Považie. No a dnes čerešnička v podobe okresu Topoľčany (a troška Partizánske). Prejdem k najpodstatnejšiemu a tým je 403 okružkovaných mláďat bociana bieleho, ktoré nám do ďalších rokov môžu prinášať cenne poznatky z ich biológie. Vedľajší produkt bola aj záchrana verím, že oboch bockov (jeden mal zaškrtenú nohu dosť hlboko).

Obrovská vďaka obom energetikám – ZSD a.s. aj SSD a.s. za ústretovosť, spoluprácu a možnosť stráviť príjemné chvíle zväčša v príjemnom počasí.

Vďaka za skvelé zážitky, spoluprácu a pomoc v teréne, snáď o rok opäť.

Roman

Odpoveď

Za východ doplním, že s Peťom Krišovským sme urobili východ okresu Košice – vidiek. VSD a.s nás vybavila autom s plošinou a prešli sme za dva dni okres Bardejov, jeden deň okres Humenné, jeden deň spolu so Stanom Grešom okres Sabinov a Prešov a jeden deň s Mišom Revickým okres Vranov n/T. V okrese Stropkov v jedno popoludnie plošinu zabezpečila Ľudmila Reiterová. Vlado Kíč a Mišo Revický sa pohybujú na Zamagurí, Spiši a pod Tatrami. Josef Kraus a Věra Hanousková spolu s Davidom Krausom, Martinom Pečeňákom a Jozefom Stašom krúžkujú v tieto dni v okresoch Sobrance, Michalovce a Trebišov. Zvyšok krajného východu a nami nenavštívené hniezda kontroluje Peťo Pjenčák na bicykli. Milan Olekšák má urobený okres Rožňava, Rimavská Sobota a západ okresu Košice-okolie. Sme radi, že do krúžkovania sa zapojili aj Lukáš Skurka so ZSD a.s. a Martin Hrabovszki. Veľká vďaka za nás patrí VSD a.s. za poskytnutie plošiny a poďakovanie patrí aj plošinárom Michalovi Adamčíkovi, Ladislavovi Karčákovi a Tomášovi Uporskému - špecialistom na hniezda bocianov, za rýchle a perfektné zvládnutie manipulácie s plošinou a ochotu.

Miro Fulín

Ahoj Mirko,

chceme sa ťa s Imrichom spýtať, či nepotrebuješ v rámci medzinárodného sčítania bocianov ísť do územia, ktoré nemá pokryté sčítovateľmi v Banskobystrickom kraji.

Ak áno, tak nám napíš.

Katarína

Ahoj,

tak sme sa vrátili z našej výpravy za bocianmi na bicykloch. Prešli sme okres Krupina, Levice a časť okresu Žarnovica, kde sme boli v 26 obciach. Prešli sme asi 210 km za 2,5 dňa. Bol to veľký zážitok, tešili sme sa každému pohľadu na hniezdo, ktoré bolo obsadené a boli tam mláďatá.

Všetko zapíšeme do databázy bociany.sk. Pekný deň

Katarína a Imrich

Vážený pán Fulín, dovoľujem si Vám poslať príbeh opatovských bocianov. Samec priletel 21.3.2024 v 09,30 hod., družka 27.3.2024 v 15,45 hod. Postupne bolo vidieť 1, 2, 3, neskoršie 4 hlávky.

Prekvapením pre všetkých bolo, že sa objavila aj piata hlávka. To sa stalo naposledy v roku 2020.

Starostlivosťou Západoslovenskej distribučnej a.s. boli bociany 21.6.2024 krúžkované. Akcie sa

zúčastnili aj regionálni novinári. Začiatkom júla postupne začali vylietavať z hniezda, Všetkým

Opatovčanom robili radosť. 17.8. odleteli na zimovisko. Jedna milá skutočnosť. Energetici v súčinnosti

so starostkou obce vyhotovili krstné listy dvom bociančatám. Jedno dostalo meno "Apaty", podľa

doloženého historického názvu obce Opatovce, druhý dostal meno "Jožko", číslo krúžku VK 490. Boli

potešení všetci, ktorí spolu so mnou 13 rokov sledujú opatovské bociany. Fotografriu rodného listu

prikladám. Želám Vám všetko dobré. S pozdravom Ing. Jozef Krajčír, Opatovce.

Pod'akovanie patrí všetkým, ktorí poslali údaje o prílete na hniezdo, údaje o počte mláďat na hniezdach, o krúžkovaných bocianoch, poslali fotografie bocianov na hniezdach do Atlasu hniezd alebo odčítali krúžkované bociany na hniezdach. V roku 2024 sú to títo spolupracovníci (mená sú uvedené tak, ako sú zapísané v Atlase):

Ada, Aja, Alenka, Andrea, Anna, **Apfelová M.**, Arganová A. B. Marta, B. Martin, **Bacsa K.**, Bakši, **Balázs Cs.**, Balla M., Ballová G., Baranová I., Barany T., Barta M., Batková J., Beáta, Bella, Beniska M., Beňo M., Bezeg M., Blahovská H., Blaško J., Blaško P., Blázy T., Bobok, Bodonská I., Boleslavská L., Bortník J., Brigita, **Bucz V.**, Bučák S., Budaj J., Bujdák V., Bulák R., Csajková M., Csiffáry L., **Csuthy A.**, Cuninka A., Č. Ivana, **Čahoj M.**, Čavoj, Čendulová, Červenák D., Červeňáková E., Čisťák R., Dana, Danilák M., Danko S., Danková J., Daráni I. Darovský P., **Demko M.**, Denisa, Diškancová E., Dlugopolský I., Doczyová, Drengubiak P., Drenko, Drugdová E., Dudlová Ľ., Dulka J., Ďurian P., Durkáč P., Ďurkotová, Durňáková, Dziaková, Dzimko Ľ., Dzurik J., **ebuky**, Edita, **Erdélska I. a M.**, erpe67, Eva, Fanová, Fecko M., Fečová, Feriancová E., feroF, Firmentová V., Flajs T., **Fulín M.**, Fülöp P., Funket F., G Palo, Gabika D., Gajdács I., Gajdoš P., Gálffyová M., Gojdičová, Gornal, Granec Š., **Greš S.**, Grešo T., Gúgh J., Habovštiak A., **Hájková A.**, Halás Marián, Halás Martin, Hallonová V., Hančakoví, **Hanousková V.**, Hanuliaková, Harmaňoš, Harvančík S., Havlík, Hela, Helíková T., Hicová H., Hlásny M., Hofericová L., Holma J., Homoľová, **Hrabovszki M.**, Hrešová M., **Hrúz V.**, Hučková I., Hunčíková D., Chicco, Chládek Ľ., Chlebovec M., Chren P., Iva, Jana, Jarka, Jaro, Jenei H., JK, jofa, Johnny, Jolana, Jozef, Júlia, **Jureček R.**, Jurošková A., Kacián E., Kádárová, Kalinová I., Kamenská T., Kandrác O., Karas T., **Karaska D.**, Karinka, Karľa V., Karsli J., Katarína, Katka, Kilík J., Kiša K., Klamárová S., **Kíč V.**, **Kíčová Kunštárová V.**, Klimčík A., Komišáková, Kopčanská M., Koralova, Korekáčová K., Korňan J., Košta J., Kováčiková M., **Kováčová K.**, **Kováč I.**, **Kovalík P.**, Kovárová Ľ., Kozáková E., **Kraus J.**, Krausz P., Kriaková, Krišovský P., Krobotová M., Krško, Kubica D., Kulichová E., Kuriško P., **Kušík P.**, Kušnírová, Kuzma, KZ, L. Mária, Lacika L., Langová G., Lenka, Levrinc S., Lukáč J., Lýdia, M Jana, Macková A., Mačejovský J., Mado Z., Madzin I., Majerníková A., Malachovský, Marek, Mária, Marián, marika, Marta, Marta B., Martin, Martinkovičová M., Marušinová A., Masariiková J., Masrna, Matejka D., Mazurková Z., Mäsiariková J., Megi, Meňuš P., Měrka M., Merta T., Mészáros Cs., Mező S., Mezovský P., Mičianik P., Mički N., Mihaliková V., , Michaela, Michalec V., , Mikita, Milan, Miškov J., Mojsej V., **Mojžiš M.**, Mokrán M., Mráziková, Nádašdy R., Nagy H. Tamás, Natália, Nela, Nemček M., Neznámy, Noga R., Novák A., Novák Š., o.f., Občan Slepčany, **Olekšák M.**, Oľga, Onačila P., Onder J., Ondrej, Ondruš S., Ondrušková, Oskar L., Otrošina N., Palenčár P., Paličko M., Palkovičová A., palo G., Pančura A., Papáčová L., Pasteliačík, Pašeňová S., Pašková, Pataky L., Pavkovčeková M., Pavlík M., Pavlíková A., Pavlovič R., Pčolinská Zaťovičová J., Peliová M., Pesti E., Cabadová M., Peter z LV, Petra M., pitr, **Pjenčák P.**, Podpaďak P., Potaš L., E. a T., **Prchalová G.**, Prokop M., PS, Puchala P., Puškár M., Rác P., Rado, Radovan, Rak S., **Reiter O. a S.**, **Reiterová Ľ.**, Remeňová S., Repel M., Repka Š., Reseková, **Revický M.**, Richard, Rišo, Romi, Rrr, Ruda Ď., Rusnáková Ľ., Ružičková, S, Salieri Joe, Sámson M., Savarinka, SBanovský, Selka M., Schifferdeckerová A., Schnurer A., Scholtz P., Sidónia, Silvia, Siman P., Sirka, Skurka L., Skysľaková E., Slávik P., Sliacka J., **Slobodník R.**, Smetana V., Smolejová B., Somogy I., Spalek L., Spodniak R., Suder, sused, Sušienka M., Svitana P., Svitánová K., Svoreň, Šaková, Šatalová, Šebová V., Šemnický T. a T., Šimčák P., Šimčo P., Škrabalová, Šranko J., Šroba P., Štefánková Ľ., Štofirovi, Šturáková E., Šulka O., Tajboš M., Tamášová D., Thomková-Baranová A., Típary T., Tisoň J., Tomášová J., Tóth A., Tóthová, Trgiňa T., Trizna R., Trosková, Truhan R., Trusik M., Turčík M., Ujčík M., Valábik D., Vasiľ P., Vaško J., Vatycha T., **Vazanová D.**, VB, Verdon P., Veronika, Viera, Vilimová M., **Vlasáková M.**, Volak M., Vozár P., Vrábľová B., Vrábová M., Vravník P., Vysokajová, Zajaková J.,, Zavoda, Zdenka, ZG, Zjanová D., Zsolt, ZŠ a MŠ Svinná, Zuzana, Želisková L., žiaci ZŠ, Žila Ľ., Žmijovský M., Žugecová

Veľkosť písma hovorí o počte získaných dát (1 – 470), od jednotkových cez desiatky až po **stovky**.

Redakčne spracoval: RNDr. Miroslav Fulín, CSc., Pracovná skupina bociana bieleho

Vydala: Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko

Spravodaj je nepredajný, je určený spolupracovníkom a pre potreby Štátnej ochrany prírody

Kontaktná adresa: www.bociany.sk alebo fulin@zoznam.sk

Adresa Miro Fulín, Puškinova 15, 083 01 Sabinov

Náklad: 300 kusov

